

Box 45184, 104 30 Stockholm
Telefon 010-788 50 00 • registrator@ivo.se
www.ivo.se • Org.nr 202100-6537

Avdelning Öst
Monica Rådestad

Socialdepartementet
s.remissvar@regeringskansliet.se
s.sf@regeringskansliet.se

Remissvar över promemoria Administrativa sanktioner i socialförsäkringen (Ds 2025:8)

Ert dnr S2025/00568.

Inspektionen för vård och omsorg (IVO) lämnar följande synpunkter.

För att förhindra att oseriösa och kriminella aktörer tar sig in i välfärdssystemen via exempelvis assistansersättningen och tandvårdsstödet är det centralt att samhället har ändamålsenliga och effektiva grindvaktsfunktioner,¹ varav IVO utgör en av dessa. Detta kräver att IVO har tillgång till all den information som behövs för att genomföra en ändamålsenlig tillsyn och tillståndsprövning. Att administrativa sanktionsavgifter tas ut eller att bidragsbrott uppdagas är typiskt sett sådan information som kan påverka IVO:s bedömningar, då informationen kan vittna om aktörers lämplighet.

I SOU 2022:37 *Stärkt arbete med att bekämpa bidragsbrott – Administrativt sanktionssystem och effektivare hantering av misstänkta brott* beskrivs flera samverksamforum för myndigheter. Samtidigt beskrivs att myndigheterna anser att man behöver arbeta mer utifrån en helhetssyn, vilket kan innebära att den egna myndigheten arbetar med åtgärder vars största effekt uppstår hos en annan myndighet.²

I arbetet mot välfärdsbrottslighet är det inte endast av vikt att fysiska eller juridiska personer erhåller ett straff, utan även att rätten att agera inom välfärdssystemet i vissa fall förverkas. IVO har möjlighet att inom ramen för tillståndsprövningen förhindra att olämpliga aktörer tar sig in i välfärden. Om en aktör redan är verksam har IVO i sin tillsynsverksamhet möjlighet att lämplighetspröva den privata aktören. Detta innebär att Försäkringskassans arbete med sanktionsavgifter i vissa fall kan nå en sådan större effekt som SOU 2022:37 hänvisar till, om IVO inom ramen för sin tillstånds- och tillsynsverksamhet förmår hindra en olämplig aktör från att bedriva verksamhet.

För att uppnå en sådan möjlighet menar IVO att informationsutbytet som avhandlas i kapitel 7 inte endast ska ske i relation till principen att samma sak inte får prövas två gånger, utan även i relation till andra myndigheters behov av information i syfte

¹ Uppdrag till Inspektionen för vård och omsorg att förbereda införandet av tillståndsplikt samt tillhörande tillsyn i den privata tandvårdssektorn, S2025/00205.

² SOU 2022:37 sid. 305.

att förebygga och motverka att oseriösa och kriminella aktörer agerar i välfärdssystemet.

Idag ska Försäkringskassan anmäla till IVO om det finns anledning att anta att en tillståndshavares lämplighet att bedriva yrkesmässig verksamhet med personlig assistans kan ifrågasättas.³ Bestämmelsen är ett undantag från sekretessen och ger Försäkringskassan och IVO möjligheten att dela information om en uttagen administrativ sanktionsavgift, om sanktionsavgiften riktar sig mot en assistansanordnare och anordnarens lämplighet kan ifrågasättas. Informationsutbytet förutsätter att Försäkringskassan gör bedömningen att anordnarens lämplighet kan ifrågasättas. En sådan avgränsning riskerar dock att medföra att information om sanktionsavgiften endast i undantagsfall kommer IVO tillkänna.

Bestämmelsen i socialförsäkringsbalken omfattar inte den som bedriver privat tandvård. I stället föreslås Försäkringskassans skyldighet att anmäla till IVO, att det finns anledning att anta att tandvårdsverksamhet bedrivs yrkesmässigt utan nödvändigt tillstånd eller att en tillståndshavares lämplighet för att bedriva sådan verksamhet kan ifrågasättas, regleras i 19 f § förordningen (2008:193) om statligt tandvårdsstöd.⁴

IVO föreslår ett förtydligande om att anmälningsskyldigheten även omfattar information om att en yrkesutövare krävs på en administrativ sanktionsavgift eller stängts av från det statliga tandvårdsstödet. Förtydligandena föreslås tillföras befintliga bestämmelser i form av ett andra och tredje stycke.

110 kap. 42 a § andra stycket socialförsäkringsbalken (2010:110)

Anmälan som anges i första stycket ska också göras när en administrativ sanktionsavgift som anges i 108 a kap. 2-3 §§ har beslutats av Försäkringskassan.

19 f § andra stycket förordningen (2008:193) om statligt tandvårdsstöd

Anmälan som anges i första stycket ska också göras när en administrativ sanktionsavgift som anges i 5 kap. 1 § lagen (2008:145) om statligt tandvårdsstöd har beslutats av Försäkringskassan.

Anmälan som anges i första stycket ska också göras om Försäkringskassan enligt 19 § punkten 5 har beslutat att anslutningen till det elektroniska systemet för statligt tandvårdsstöd ska upphöra.

Beslut i detta ärende har fattats av ställföreträdande generaldirektören Tommy Hansen. I den slutliga handläggningen har chefsjuristen Karin Lewin samt avdelningschefen Marie Åberg deltagit. Inspektören Monica Rådestad har varit föredragande.

Beslutet har godkänts elektroniskt den 11 juni 2025.

³ 110 kap. 42 a § socialförsäkringsbalken (2010:110).

⁴ SOU 2023:82, sid. 20 och 55.